

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoshozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Oldaltámadás.

(K. Ö.) Ismeretes, hogy a magyar törvényhozás megbizta a pénzügyi kormányzatot 560 millió korona kölcsön felvételére. A kölcsönjavaslat meghatalmazási törvény jellegével bír, mivel a kölcsön felvételének időpontját a pénzügyminiszterre bizza, aki a pénzügyi helyzet mérlegelésével fogja a nagyarányú járadékkölcsönt felvenni.

Ennek a járadék kibocsátásnak két fontos mozzanata van. Az első az a körülmény, hogy Magyarország első ízben törekszik arra, hogy magát az u. n. Rothschild-csoporttól függetlenítsen. Ez a pénzcsoport, mely áll az osztrák Rothschildokból és a vele szövetséges osztrák és magyar pénzügyintézetekből, volt tudvalevően eddig egyetlen hitelezője a magyar államnak. Nem szükséges külön rámutatnunk arra, hogy ez a pénzcsoport mennyire ki tudta használni a monopolisztikus helyzetét. Ez a pénzcsoport leginkább állja útját az önálló magyar banknak és a készfizetés megkezdésének. A kölcsönüzletekből származó haszna nem annyira abban nyilvánult, hogy valami soká megtudta volna akadályozni a 4 százalékos járadék-típusra való átme-

netelt, mint inkább abban, hogy a járadék átvételi árfolyamát oly alacsonyra tudta esetről-esetre megszabni, mintha valamely exotikus államocskával csinálna üzletet, mikor is a kamat magassága, méginkább az átvételi árfolyam alacsony volta kárpótolja a hitelezőt a kölcsönüzletben rejlő biztonságért.

A kölcsönüzletben rejlő ez a tendencia bizonyára megszégyenítő arra az államra nézve, mely a kölcsönt kapja. Ilyen helyzetben volt Magyarország is. Azért csak dicséret illeti a koalíciós kormány pénzügyminiszterét, aki szakítva a múlttal, az új kölcsön elhelyezésére új piacot keresett és talált. Ez az új piac a sokak által irigyelt francia pénzpiac.

Mondhatjuk, a dolog elég simán ment. De csak addig, míg a kölcsöntörvényt a magyar törvényhozás meg nem szavazta. Ekkor váratlanul egy kitartó sajtó-harc indult meg a magyar kölcsön ellen. A francia lapok ritka kivétellel arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a francia tőke nem állhat rendelkezésre egy oly államnak, mely tagja a hármasszövetségnek, tehát ellensége Franciaországnak. Minden garassal, mit Franciaország Magyarországnak ad, önmagát gyengíti.

Természetes dolog, hogy ez a sajtó-

támadás élénk feltűnést keltett, de hivatalosan megvigasztaltak bennünket azzal, hogy nem a sajtó adja a pénzt, hanem a bankárok, azok pedig eddig nem nyilatkoztak. Nem soká kellett azonban várakozni és a bankárok is megnyilatkoztak. Igaz, hogy ránk nézve kevésbé kellemes alakban. Azt mondták, nem kell semmit sem adni az újságok beszédére, mert lesz pénz, — habár drágább is lesz az a pénz, mint azt a magyarok gondolják. És a magyar kormány is szükségét látta, hogy nyilatkozzék. Azt mondta, a nyilatkozó sajtó sem a hivatalos francia köröket képviseli, egyébként nemcsak a francia, hanem a német, belga és holland piacok is rendelkezésünkre állanak.

A kölcsönügy tehát úgy állott, hogy lesz francia pénz, esetleg nagyobb árfolyamvesztéssel, mint gondoltuk.

Ezzel a kölcsönügy talán a parlamenti szünet idejére le is került volna a napirendről. Ausztria azonban, ugylát-szik ebbe nem tud belenyugodni, avagy a Rothschild-csoport, ha úgy jobban tesz és azért a kölcsönüggyel kapcsolatosan oly támadást intéz ellenünk, mely a legszigorubb kritikát hívja ki.

Ausztriának ugyanis nagyobb hitel-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Darcier asszony.

— Jean Reibrach. —

Darcierné leemelte a lámpaernyőt s ki akarta kisérni a tábornokot. A fény visszaverődött a falon s a pasztellképek üvegjén s a festett képek aranyrámáján visszatükröződött. A tábornok felpillantott s szeme véletlenül egy régi, megkopott képre esett. Darcierné észrevette s így szólt:

— Ön még nem látta ezt a képet?

Odatartotta a lámpát s folytatta:

— Saint-cyri jelenet, s önben bizonytalán katonai iskola emlékeit idézi fel.

— És ha szabad kérdezem, kitől kapta ezt a képet?

— Kitől? Ezt már én is kérdeztem önmagamtól. Magam sem tudom, miképpen került a birtokomba.

— Elmondom önnek, hogyan jutott hozzám. Bizony annak már több mint harminc éve! Egyik nagybátyám abban az időben honvédelmi miniszter volt. Hiszen ön tudja. Egyszer meg látogattuk Saint-Cyrt is. Ott voltunk a gya-

korlatoknál, a versenyeknél s a háló- és tantermeken is keresztül mentünk. Megütközik rajta?

— Dehogy! . . . De folytassa kérem.

— Az iskolák parancsnoka megmutatta nekem a növendék katonák munkáit. Lekötelezően hozott oda egy csomó rajtot és festményt, fényképeket, jeleneteket a háborúból, várak terveit stb. Előzékenyen magyarázta jelentőségüket. Egyszer azonban összehústa a homlokát. Egy olyan képet vett észre, a mely nem volt a szabályok szerint rajzolva. Egyszerű időtöltésből készült, nem is a katonai életből vett témával. Az iskolai tegyelem határozott megsértése foglaltatott benne. Valósággal eseményszámba ment ez akkor. Nemcsak a kép alkotója találtatott bűnösnek, hanem a felügyelő is, aztán a tiszt, a ki a képet a többi közé sorozta. És ennek én voltam az oka, s rettenetes lelki furdalást éreztem miatta. El is mentem a miniszterhez s közbevettem magamat a tannonc érdekében. A miniszter hallgatott reám s a tábornok is meghajolt akaratom előtt. A bűnös tehát megmenekült a büntetéstől s az iskolaparancsnok felajánlotta nekem a képet, a mit felfedeztem.

— Érdekes. És aztán?

— Később lelki furdalást éreztem a miatt,

hogy ezt a képet ily rövid úton tettem magamévá. Ha legalább a szerző tudna róla! Kértem, hogy irassák alá a festővel a nevét. Ez megtörtént. Egy tiszt elvitte a képet, aztán vissza is hozta rövidesen.

— S mi volt az aláírással?

— Olvashatatlan volt, tábornokom. Ez bántott s azóta is sokat gondolkodtam fölötte. A saint-cyri növendék örökre a sötétben maradt előttem. E miatt jobban érdeklettem utána a kelleténél, s az ismeretlen képét mindig magammal vittem, bárhová mentem. De kérdés-ködni nem mertem. Evente átnéztem az intézetből kilépők neveit abban a reményben, hogy talállok olyan nevet, a melyet az aláírással összehasonlítva, a szerzőnek tarthatok majd. De hasztalan volt ez is.

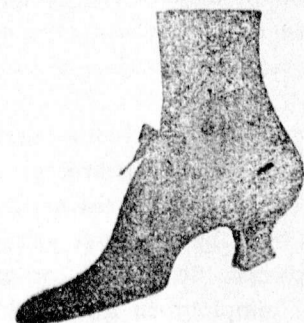
— És az a gondolata nem is támadt, hogy a keresztnév a vezetéssel össze lehet írva?

— Lehetséges ez? — gondolkodott hangosan Darcierné. Majd folytatta. — Képzelteti ön, mennyire bosszantott ez a nevetséges helyzet. Később férjhez mentem s özvegy is lettem, de ismeretlen ideálm emléke egyre ott kísért a szívemben. S ma is oly élénk még bennem a kíváncsiság, mint ezelőtt harminc esztendővel. Még most is felidézi az bennem

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

31

- Új női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

szükségeit fedezésére szintén járadék kibocsátásra lesz szüksége. Attól tart, hogy az emisszió a magyar kölcsön miatt csak nehezebb feltételek mellett lesz elhelyezhető és azért arra törekszik, hogy a magyar kölcsönnek nehézségeket gördítsen utjába, amit úgy vél elérhetőnek, hogy világgá kürtöli, hogy az osztrák pénzügyi körök komolyan el vannak tökélve arra, hogy visszatérnek a 4-2 százalékos járadék típusra.

Mit jelent ez gyakorlatilag. Azt jelenti, hogy a gazdagabb Ausztria a kölcsön pénzért 4-2 százalékos hajlandó fizetni. Ki fog tehát a szegényebb Magyarországnak 4 százalékos pénzt adni. Ez egyenes felszólítás a nemzetközi pénzpiacnak, hogy Magyarországnak 4 százalékos pénzt ne adjanak, vagy ha adnak, csak súlyos feltételek mellett adjanak.

Ausztria ezzel azonban nemcsak a pénzügyvilághoz intéz felszólítást, hanem mihozánk is. Mintha csak azt akarná mondani, hogy minek mennénk mi Franciaországba, Németországba, mikor itt van a kipróbált hitelszervezet. Hogy emígyen gondolkoznak, kitetszik, abból is, hogy a tennebbi kirohanással egyidejűleg azt a hírt vesszük, hogy egy új pénzcsoport van keletkezében, mely az 560 milliós kölcsönre a magyar kormányt ajánlatot szándékozik tenni.

A terv nem lehet más, mint elválni az utat a nemzetközi pénzpiachoz és azután a kölcsön feltételeit önkényesen megszabni.

Reméljük, hogy a pénzügyi kormányzat a járadék kibocsátásnál a helyzet magaslatán leend.

soha nem látott eszményképem bizonytalan vonásait.

A tábornok gyengéden nézett Darcierére s aztán szólt:

— Ön nem látta a fiatal katonanövendéket, mert az elvegyült a többiek között. De ő látta őnt világos ruhájában, látta bájos mosolyát s hallotta meleg, napsugaras hangját. És az élet viszontagságai között az ön képe később százszor nyújtott neki vigasztalást. Ő szíve mélyébe zárta az ön képét s szent emlékképpen őrizte azt meg ott.

— Hogy beszélhet ön így? — kérdezte Darcieré csodálkozva.

— Én is saint-cyri növendék voltam akkoriban.

— És a név?

— Én majd segíték önnek kitalálni azt.

A kép fölő hajoltak. És a tábornok megindult hangon suttogta:

— Guy de Marcillac

— Guy de Marcillac? Ugyan? Ön lenne az?

— En vagyok — felelt gyengéden a tábornok.

Egymásra néztek, hosszan. Egész hiábavaló életük elvonult szemeik előtt, a tenger sok keserűség, a csöppnyi öröm. Ekkor felemelkedett az asszony s fájdalmas mosollyal nyújtott kezét az öreg tábornoknak.

— A viszontlátásra, holnap!

A tábornok mély meghatottsággal csókolta a feléje nyújtott kezét, s meghajlva magát Darcieré előtt, így szólt:

— A viszontlátásra, asszonyom!

De a szemükből köny hullott a bucsuszó nyomába . . .

Hadüzenet a spanyol kormánynak vagy hogyan készülnek a nyári vezércikkek.

Ilyenkor nyár derekán, amikor a holt szezon még az állandó szenzációkban utazó *«elven kívüli»* lapocskákra is rásüti a maga bélyegét vajmi nehéz kenyér az újságírás. A tisztelt Ház kapui és Haverda Mariskákéék zárják. Szenzációra azonban szükség van, mert e nélkül a reggeli kávé sem esik jól annak a közönségnek, amelynek az idegeit a kora reggeli órákban is csak e szenzációk képesek bizsergésbe hozni. Az élelmes újságíró (?) azután úgy segít magán ilyenkor, hogy sorra járja a templomokat, kutat, figyel, fülel, melyik templomban hallana olyasmit, amiből másnap reggelre *«egy kis bővítéssel»* pompás vezércikket lehetne összepüfölteni.

Alkalmam volt az elmúlt vasárnap két ilyen szemfüles újságíró működését végig szemlélteni a kapucinusok templomában az orgona mellett. Mondanom sem kell, hogy a két ifjú urat nem az Isten dicsőítése vezérelte be a templomba, hanem a cimben említett nyári vezércikkek. Az egyik gunyoros megjegyzéseket tett a hívők áhitatos imádságára, a másik pedig szélesre húzott szájjal kőszá betűket vetett az előtte fekvő fehér papirlapra. Mindössze öt percig lehettek ott, de ez *«kettőjárnék»* éppen elég volt *«egy»* vezércikk elkészítésére.

A kapucinus atya az irgalmas szamaritánusról beszélt. A keresztény morál szempontjából boncolgatta a könyörtelen zsidó pap és a lévita továbbá az irgalmas szamaritánus cselekedeteit. Levezette azután beszéde végén a tanulságot, idézván Krisztus szavait: *«Segítsetek szenvedő embertársaitokon és ne nézzétek rajta segítvén — hogy melyik akolból való!»*

Ez volt a prédikáció magva, amelyet az illető hitszónok találó példákban aposztrófált.

Mily nagy volt a csodálkozásom másnap reggel, amikor ezt a prédikációt valóságos csatapáncélba öltöztetve, mint a spanyol kormánynak szóló *«hadüzenetet»* láttam viszont a Nagyváradai Napló hasábjain. Szerencse, hogy a spanyol kormány nem olvassa a Naplót, mert már azóta folyó a jegyzékváltás Canalejas miniszterelnök és a derék kapucinusok nagyváradai rendháza között. Micsoda leleményesség és micsoda alkotó képesség! Valóban igaz, hogy a még föltöttebb kiterjeszti a testeket és némely emberek agyberendezését. Mert Spanyolországról az egész prédikációban per tangetem sem esett egyetlen egy szó sem. A hitszónok egyénisége és műveltsége saját magával szemben a belső felelősségnek olyan garanciáját képezik, amelyek tökéletességgel megóvják őt attól, hogy más emberek ügyeibe illetéktelenül beavatkozzék. Ezt eltanulhatná tőle a Napló nyári vezércikkírója, amelyiknek ismétlem, különös tehetsége van, mert nem kis dolog az kérem, *«három hasábon keresztül»* írni olyan dolgokat, amelyekből *«egyetlen egy betű sem»* igaz.

Szerencsénk az illető uraknak, hogy a zárda sarkán álló keresztfáról az a méltatlanul tollaikra vett Megváltó nem száll ma már le a keresztéről, mert ha megteszi vala, bizony mondom, korbáccsal üt közéjük, mint egykor a jeruzsálemi templomban kufárkodó zsidókra, e

szavakat mondván: *«Takarodjatok innen és ne tegyétek atyám házáat kereskedés házává.»*

A föltámadott Krisztus helyett ime e sokat idézem az illetőkre:

Egy jelenvolt-

Az egri érsek pásztorlevele. Samassa József egri biboros érsek főpásztori körlevelét irt egyházmegyéjének papságához, amelyben augusztus tizennyolcadikára minden templomban ünnepélyes hálaadó istentiszteletet rendel.

Ezen az évfordulón — írja — lángolóbb buzgóságban egybeforrt szívvel tohászkozzunk a Mindenható nagy kegyelméhez, hogy Felsőges királyunk úgy ezen, mint még sok következő évnapiján boldog legyen, elévülhetetlen erényeinek dicsőségét törhetetlen erőben újabb fenséges tettekkel gazdagítsa, hazánk fölvirágzó jólétében és biztonságában örömet bírva és kölcsönös szeretet bensőségében nemzetünkkel összefűzze, dicső földi országolás után nyerje el majdan az égi dicsőség hervadhatatlan koronáját.

Khuen-Héderváry a magyar politikáról és a Balkánról. A *«Matin»* mai száma intervju közöl Khuen-Héderváry miniszterelnökkel, a ki Magyarországot és általában a monarchia külügyi politikájáról így nyilatkozott:

— Nem aggodom, mert nem hiszem, hogy a közel jövőben Balkán-krisis fog kitörni. Erősen hiszem, hogy Törökország és Bulgária között a félreértések békésen fognak elsimulni. Nincs mit félni attól, hogy a macedóniai mozgalom átcsap Boszniára. A pánszlávismus olyas valami, a miben már csak az egyetemeken hisznek. Husz éven át kormányoztam Horvátországot. Ismerem a déli szlavokat. Biztosíthatom Önt, hogy az ő szolidaritásuk nem terjed odáig, hogy a halálba mennének egymásért. Nagy Szerbia Ausztria Magyarország délszlávjainak szemében csak utópia, kevesen hisznek benne, mert a mi délszlávaink tudják, hogy mi több szabadságot, függetlenséget adunk nekik, semmint más országoktól kaphatnának.

A magyar belpolitikáról a következőket mondta Khuen Héderváry miniszterelnök:

— Az ország nyugodt. Nincsenek zendülők. Az egész ország fellelegzett, megkönnyebült. Minden józan ember belátta, hogy örültség volt minden alkalommal Ausztria ellen fenekedni, a mellyel mi békében kell, hogy éljünk. A Don Quijote-kirohanások ideje elmúlt. Becsületesen akarunk vállvetve dolgozni a dupliszlávis monarchiában, anélkül, hogy nemzeti érzésünket megtagadnók, a mit egyébként senkisé kíván tőlünk.

A marostordai állapotok.

Affér-vármegye.

Ezelőtt nyolcvan esztendővel élt Marosvásárhelyen egy zseniális ember: Bodor István uram. Gazdag ember volt és ezermesternek is hívták. A többek közt városának egy muzsikakutat csinált, amely még most is — bár némán — itt áll a főtéren, éppen most akarják lebontani. Ez az őt oszlopon nyugvó kut éjjel 12 órakor megszólalt s gyönyörű muzsika hangzott ki belőle. A hangszerek most a városi múzeumban vannak, magam is megnéztem őket. Állítólag egy automatikus szerkezet volt benne, amelyet a kut forrásvíze hajtott.

Bodor uramról aztán kiderült, hogy a pénzcseréléshez is igen jól értett, ezért rövidesen akasztófára ítélték. A kivégzés napján az volt Bodor uram kívánsága, hogy még egyszer láthassa művét. Minthogy a város messze

földön igen híres volt a csoda-kutról, emez érdeme miatt teljesítették utolsó kérését. Kiséret mellett leengedték a kut földalatti helyiségébe.

Az ezermester pedig még egyszer meghallgatta a muzsikát, aztán, mintha megigazítana rajta valamit: kihuzott, vagy beletett valami srófot és azóta soha többé nem szólalt meg a csoda-kut. A legújabb időben is külföldről hozattak mestereket, hogy a szerkezet titkára rájőjenek: hiába való volt minden. Bodor uramnak az volt a véleménye, hogyha ő nem részesülhet többé a muzsika gyönyörűségébe, más se részesülhessen.

A dolgok a világon megismétlődnek: az adminisztráció kutja nem akar megszólni.

Most újabb lovagias ezermesterek kísérik a hibás sróf megtalálását.

Uj becsületbiróság Erdősy ellen.

Mult hét keddjén levél ment *Matskássy* Istvánhoz, Maros-Torda vármegye munkapártjának elnökéhez, amelyben megírták, hogy a becsületbiróság nem intézte el az Erdősy-ügyet úgy, hogy ők azt tisztázottnak vehessék. Minthogy azonban Erdősy sem elégtétel kérésére, sem kapásra nem alkalmas, ha az őt támogató párt sértve érzi magát, ők a párt bármely tagjának szívesen adnak elégtételt.

Matskássy ezt a levelet Erdősyhez juttatta, aki e levél miatt dr. Brada-Sándor ügyvéd és dr. Varga Lajos főkapitány útján provokáltatta Dést és Bethlent. Dést segédei ebben az ügyben gróf Beihlen Ádám és báró Bánffy János. A dolog vége tegnap az lett, hogy becsületbiróságot hívnak össze annak eldöntésére, vajjon Erdősy alkalmas-e elégtételadásra. A becsületbiróság tagjai Erdősy részéről: gróf Teleki Sámuel és Fehérváry Jenő beszterce-naszódi főispán; Dést és Bethlent részéről pedig gróf Bánffy Miklós és Rohonczy Lőrinc.

Az elnökválasztásnál Erdősyék Görgy László koronaőr századost ajánlották. Dést és Bethlent azonban Tisza Istvánt hozták javaslatba. Erdősy hívei erre rögtön elállottak a jelöltjüktől és Tisza személyében valamennyien megegyeztek. Késő este távirat ment Pöstyénbe Tisza Istvánhoz, amelyben felajánlják neki a becsületbiróság elnökségét. Ha elvállalja, az ő kezében lesz a döntés.

Válasz eddig nem érkezett Pöstyénből.

Lovagias ügyek özöne.

Egyik lovagias ügy a másikat szüli, egyik becsületbiróságból a másik sarjadzik, egyik affér a másikat követi Marosvásárhelyen. A közigazgatás megszünik, mert a tisztviselők akiket a polgárok azért fizetnek, hogy az ügyes-bajos dolgaikat intézzék, gyerekes nagyképűséggel, reggeltől estig lovagias ügyeket intéznek és becsületbiróságokban üléseznek. A főispántól az aljegyzőig, a bizottsági tagok, mindenki afférekre intéz.

Lovagias ügyekbe van keverve mindenki, a tisztviselők, a bizottsági tagok, az újságírók. A vendéglők asztalain lovagias ügyek családfáit rajzolgatják borzasztó komolyan az emberek. Az e havi városi és megyei közigazgatási bizottsági ülés, amelyet a törvény szerint minden hónapban meg kell tartani, elmarad a lovagias ügyek miatt.

Az Erdősy ellen megindult becsületbirósági eljárás is megfiadott tegnap óta. Matskássy a Déstől és Bethlentől kapott levélre válaszol megírta, hogy a levelet áttette Erdősyhez;

egyébként ajánlatukat köszöni, de nem veheti figyelembe, mert az autonóm párt Erdősyt korrekt embernek tartja. Ha valakit megsértenek, azzal, hogy egy harmadiknak ajánlanak fel elégtételt, még a sértettel nem intézték el az ügyet.

Erre a levélre Dést két provokálták Matskássyt, akinek segédei gróf Teleki Sándor és Jokschmann Nándor honvédbuszár kapitány.

Ki lesz a közgyűlés elnöke?

A mai rendkívüli megyei közgyűlésen, amelyet még Koiló, a felfüggesztett alispán hívott össze, nagy botrányok várhatók. Törvény szerint az alispánnak a főjegyző a helyettese.

Ma éjjel azonban titkos írású távirat érkezett a belügyminiszteriumból, amely dr. Balla Aladár főjegyzőt hivatali engedetlenség miatt felfüggeszti. Az engedetlenség az volt, hogy a multkor emlékeztetés közgyűlésen Balla a szavazategyezőt ívet kitepte Erdősy főispán kezéből.

Az alispánon és főjegyzőn kívül még két főszolgabíró fűggesztettek fel.

A spanyol kulturharc.

A spanyol katolikusok erélyes fellépése folytán Canalejas kormány úgy látszik, gondolkodóba esett. Békés hírek terjednek Madridból, amit Róma természetesen örömmel fogad. Nem Róma idézte fel a háborút, de a mint méltányos békére mód nyílik, kész arra is, a szentszéket nagyban támogatják ebben a békés szándékában magok a spanyol katolikusok, akik most kezdik belátni, micsoda ereje van a szervezkedésnek. Es ébrednek és szervezkednek országszerte.

Mai távirataink a következők:

Madrid, aug. 10. Az »Imparcial« című lap egy táviratot közöl, amelyet San Carlos hercegné, Viktória királyné főudvarmesternője intézett a pápához. A táviratban a hercegasszony erélyesen állást foglal Canalejas miniszterelnök ellen, akinek politikáját élesen elítéli és egyben biztosítja róla a Szentatyát, hogy a spanyolországi katolikusok örökön hiven kitartanak a pápa mellett.

Es a távirat igen meghatotta a X. Piuszt, aki erre a madridi pápai muncius által válaszoltatott a hercegnőnek, megköszöntem hűségét kitartását.

A távirat és a pápai válasz — az Imparcial közlése — kínos feltűnést keltett, egy újságíró pedig felkereste San Carlos hercegné fiát és megkérdezte őt a távirat felől. A főudvarmesternő fia ezeket felelte:

— A közlés igaz, az a távirat csakugyan elment. De a hercegné Péter és Pál elbűstjén adta fel a táviratot, tehát olyan időben, amikor a konfliktus még nem élesedett ki annyira, mint ma.

Katolikus kulturharc.

Madrid, aug. 10. Navarrában és a szomszédos provinciákban a katolikus papok még egyre folytatják az agitációt, csak hogy most már inkább csendben dolgoznak. Az a tervük, hogy egy országos spanyol szövetséget szervezzenek a katolikus érdekek megvédésére. Nem adták fel végleg a tüntetés tervét sem.

A katolikus parlamenti képviselők mozgalmat indítottak a katolikus tüntetések alkalmával letartóztatottak kiszabadítására.

A választások utóhullámai.

A bernyei bíró ügye.

Aki Márkus László orrára utazott.

A választási mozgalmak által felkavart köznyugalomból keletkezett ügyek még mindig jelentős munkahalmat adnak a bíróságoknak. A sok fegyelmi ügy és kihágás még fele részben sem nyert befejezést sőt az elsőfoku fórumokat sem járta be.

Legutóbb a bernyei bíró Kakucei Demeter fegyelmi ügye került tárgyalás alá. Az élesdi járásban ugyanis a választások előtt a főszolgabíró körrendeletet adott ki, hogy mindenki viselkedjék nyugodtan, a közrend ellen senkise merjen vétetni, mert ha a legkisebb zavar előadja is magát azonnal katonaságot fog kirendelni.

A bernyei bíró Kakucei Demeter azt gondolta, hogy úgy tesz szolgálatot a községének ha a rendeletet nem hirdeti ki. A főszolgabíró e miatt a bírót felfüggesztette állásától azzai az indokolással, hogy épen a bernyei lakosság magatartása miatt kellett katonaságot kirendelni Élesdre. Az ügy most az alispán elé került aki véglegesen fog intézkedni a bernyei bíró ügyében, amely tudvalevőleg nem olyan fekete mint amilyennek a főszolgabíró festi.

A másik hatóság elé került ügy a margittai járásból való. Itt Márkus László programbeszéde alkalmával Buna Károly és M. Kovács Károly izgágáskodtak. A programbeszédet mindenáron megakarták zavarni. A két ellenpárti polgár meg a csendőröknek is ellenszemből, amiből természetesen kellemetlenségük keletkezett és az ügyök a margittai főszolgabíró elé került. Buna Károly a programbeszéd alatt állandóan közbekiabált. Többek között ilyen forma közbe szólásokkal tarkította a programbeszéd lefolyását.

— Le kell ütni azt a csákány orrát Márkusnak.

A főszolgabíró a két embert 20—20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt emberek tegnap fellebbezést adtak be az alispánhoz. A fellebbezők tagadnak mindent még azt is tagadják, hogy egymást ismerik.

A newyorki merénylet.

Meggyilkolt polgármester.

A reggeli lapok közlik, hogy Newyorkban az ottani polgármester ellen a »Kaiser Wilhelm der Grosse« Lloyd-gőzös fedélzetén revolvermerényletet követett el egy Gallagher nevű ember. A polgármester megsebesült.

A mai napon újabb részletek érkeztek erről a merényletről, mely egész Newyorkot lázba ejtette:

Újabb távirataink ezek:

Newyork, augusztus 10. Gaynov polgármester sebesülése nem életveszélyes. A beteg teljesen eszméletlenül és a körülmények közt elég jó hangulatban van.

Newyork, augusztus 10. A gyilkos öt-lábnyi távolságból lött a polgármesterre. Egy Edvard nevű köztisztviselési felügyelő a merénylet után azonnal rávetette magát a merénylőre. Mialatt a földön dulakodtak, Gallagher több lövést tett a tömegre. A kikötőn nagy pánik keletkezett.

A merénylő idősebb ember, aki a polgármestert teszi felelősé azért, hogy éjjeli őri állásából elbocsátották. A Kaiser Vilhelm der Grosse gőzös a merénylet következtében 25 perccel később indult el. A merénylet alkalmával a hajón volt Chile elnöke is.

Newyork, augusztus 10. Gallagher a merénylet elkövetése után áldozatát gúnyos és gyalázó szavakkal illette. Amikor látta, hogy a golyó a polgármester fejébe hatolt, így kiáltott fel:

— Ez az ember miután elvette a kenyeremet, Európába akart utazni szabadságra. De én jól céloztam és megöltem ellenségemet. Örvendek, hogy a dolog ilyen jól sikerült.

UJDONSÁGOK.

Biharmegye a király születésnapján.

Biharmegye ünnepélyesen fogja megülni a király 80-ik születésének évfordulóját. Az ünnepély előkészítésére kiküldött bizottság tegnap tartotta meg értekezését. A bizottság az általunk már ismertett programot minden tekintetben elfogadta.

Az értekezleten megjelent Fetszer Antal felszentelt püspök is, aki felkérésre elvállalta az ünnepi beszéd megtartását. A közgyűlésen a vármegye nagyobb alapítványt fog tenni, még pedig szegény-alap javára.

A bizottság határozatát a 17-én tartandó állandó választmányi ülésen fogják tárgyalni. A közgyűlés 18-án lesz délelőtt 9 órakor.

* **A mai közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja augusztus havi rendes közgyűlését. A tárgysorozatba nincsenek fontosabb ügyek felvéve s így nagyobb vitára nincs kilátás. Annál inkább, mert a törvényhatósági tagok és a tisztviselők nagy része nincs Nagyváradon, hanem a nyári pihenőt élvezi.

* **Ujabb telek ajánlat a kórház részére.** Az utóbbi időben ismételt az híresztelték az új kórház területéről, hogy nem felel meg a célnak. Ezek a híresztelések természetesen alaptalanok. Mégis tegnap Szmazsenka Ernő ajánlatot tett a vármegyének, hogy ő hajlandó a kórház részére átbozsítani a Petőfi-utca 2. sz. alatt lévő mintegy 4800 négyszögöl területű telkét. Ennek ellenében kéri Szmazsenka a régi kórház telkét. Ebből természetesen semmi sem lesz s komolyan nem foglalkozhatik vele a vármegye, hiszen a régi kórház telke legalább is tízszer annyit ér.

* **Hadgyakorlatok Belényes vidékén.** A temesvári hadtest az idén Biharmegye területén tartja meg az idei hadgyakorlatait. A hadtest legnagyobb része Belényes környékén lesz elhelyezve. Magában Belényesben 1500 közember 3 tábornok és 110 tiszt nyer elhelyezést. A katonaság többi részét a szomszédos községekben helyezik el.

* **Megszüntették a vasuti műhelyt.** Mint értesülünk, a kereskedelmi miniszter Nagyvárad város érdekét súlyosan érintő rendeletet adott ki, mely szerint a Nagyváradon eddig működött vasuti műhelyt megszünteti, feloszlatja és csak egy kisszerű javítóműhelyt tart fenn. A műhely alkalmazottjait már el is helyezték Nagyváradról, így Gelléri Józsefet is, a műhely vezetőjét. Ezen rendelet folytán körül-

belül 60 család fog eltávozni Nagyváradról, ami mindenestre sajnálatos.

* **A debrecen-nagyvárad vasut 50,000 koronája.** A debrecen-nagyvárad vasutat már építik; Biharpuspökitől mintegy 20 kilométerre a sínek már le vannak rakva. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg 50,000 koronát szavazott meg törzsrészvényekre. Gerster Béla engedményes megkereste Nagyvárad városát, hogy a megszavazott 50,000 koronát fizesse ki a város, mivel a kikötéseket teljesítette s vasut üzembe helyezése most már biztosítva van. Most már úgy alakultak a viszonyok, hogy nem lesz külön részvénytársaság, hanem a debrecen-derecske-nagylétei helyi érdekű vasut részvénytársasággal egyesült a vállalat. Az 50,000 korona összeg kifizetését azon indok alapján kéri, hogy a debrecen-derecske-nagylétei vasut igazgatóságába Nagyvárad város polgármestere beválasztott s az építés folyamatban van. Tehát a város részére meg van a garancia.

* **Szőlős-utca mizériái.** Ez az utca a város végén van, Pece-Szőlős felé sokan nem is tudják, hogy létezik-e. Annyi bizonyos, hogy ő a városnak is mostoha gyermeke, mert másképp nem volnának ott talá hatók — közkezd-velt szóval élve — azok a bizonyos ázsiai állapotok. Tudniillik ennek az utcának még nincs sem vízvezetéke, sem villanyvilágítása. Az emberek, ha elakarnak este menni a boltba, kénytelenek lámpást vinni magukkal, akárcsak Mucsón vagy Súly-Sápon. A mostoha utca elhagyott lakói már számtalanszor kérvényezték ezért a városi tanácshoz, terjedelmes árkusokon sirták el súlyos gravámeneiket, kiírták minden tintájukat, de még sem használt semmit. A városi tanács kemény és hajthatatlan maradt. Mint halljuk, a lakók most küldöttséget akarnak vezetni a polgármesterhez. Mindenesetre kívánatos, hogy Szőlős-utca jogos kívánalmait teljesítsék.

* **Elfogott sikkasztó hadnagy.** Zürichből jelentik: Az itteni rendőrség ma letartóztatta Rieger, Reichenbergben állomásozó köz- zős hadseregbeli hadnagyot, akinek az a bűne, hogy az ezred pénztárát megdézsmálta. Azért jött Svájcba, mert menyasszonya egy gazdag berlini özvegy, ott tartózkodik és Rieger remélte, hogy az asszony rendezni fogja a dolog anyagi részét. Zürichben azonban megtudta, hogy menyasszonya már tovább utazott Innsbruckba. Utána akart menni, de közben letartóztatták.

* **A városi kézbesítők ruhaátalánya.** Nagyvárad városánál a kézbesítők igen nyomorúságos helyzetben vannak; fizetésük vajmi csekély, alig pár száz korona, a lakbér k pedig évi 160 korona, amiből pedig a mostani lakbér-viszonyok mellett még egy szobás tisztességesebb lakást sem kapnak, tehát csekély fizetésükből kell a lakbért is pótolni. A fizetésrendezésnél pedig nagyon mostohán bánt velük a törvényhatóság. Tegnap kérvényt adtak be a városhoz, amelyben kéri, hogy részükre évenként 100—100 korona ruhaátalányt szavazzon meg a törvényhatóság s legalább ezáltal könnyítse meg sanyaru helyzetüket.

* **Kantin és borbélyműhely a csendőriszkolában.** Jörös Z. Ignác nagyvárad kereskedő beadványt intézett Nagyvárad városához, amely szerint a lapokból értesült, hogy a csendőriszkolában a város 10,000 korona költséggel kantin és borbélyműhely helyiségeket szándékozik építeni. Jörös közvetlenül a csendőriszkola mellett vásárolt területen olyan házat épít, amelyen fűszerüzlet és borbélyműhely céljaira megfelelő helyiségek lesznek, tehát felesleges, hogy a város az iskola területén 10,000 koronával épületet emeljen. Ha a végleges csendőriskolát Nagyváradon felállítják, ez a terület icsi e célra s úgy is más helyre viszik azt, ha pedig nem véglegesítik itt az iskolát, akkor 1—2 évre kár lenne 10,000 koronát kiadni.

* **Báró Jósika Kálmán meghalt.** Báró Jósika Kálmán, az ismert nevű író, hétfőn délután 73 éves korában Budapesten elhunyt. Szépirodalmi művei és a Pesti Hirlapban megjelent külpolitikai hírlapi cikkei feltűnést kel- tettek annak idején. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Köztemető-uti temetőből.

* **A rakodási idő a városi vasutnál.** Értesítjük a t. szállító közönséget, hogy a vasuti üzletszabályzat 63. szakasza, illetve a 80. szakasz 8 ik bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a rakodási időt f. hó 6-tól kezdődőleg visszavonásig kilenc (9) nappali órára lesz állítjuk. A nagyvárad városi vasut üzlet- igazgatósága.

* **A Magyarországi Községek Egyesülete.** Megirtuk annak idején, hogy a Magyarországi Községek Egyesülete ellen a belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki. A miniszter figyelmeztette a községeket, hogy a feletti egyesület által esetleg tett ígéreket ne hogy készpénznek vegyék, mert a miniszter ennek az egyesületnek semmiféle támogatást nem helyezett kilátásba. A rendeletre a főszolgabírók most tették meg jelentéseiket. E szerint csak a központi járásban kísérletezett az egyesület tagokat szerezni, de itt a rendelet megérkezése után azonnal visszalépett. A többi járásban nem is kísérleteztek.

* **Sovány gyűjtés.** A Budapesti Közlöny közölte, hogy a m. kir. belügyminiszteriunnál a délmagyarországi, különösen a Krassó Szörény vármegyei árvízkarosultak javára a következő adományok folytak be 1910. évi augusztus 9 ig... Es következik a végössze: 315.737 korona 03 fillér. Németországban, Angliában vagy Franciaországban, hogy az Egyesült Államokról ne is beszéljünk, milliókat adtak volna össze néhány hét alatt, — nálunk néhány hónap alatt háromszázezer koronát.

* **Az osztályorszájáték** tegnapi húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

90.000 koronát nyert: 96109.
30.000 koronát nyert: 103091.
15.000 koronát nyert: 76566.
10.000 koronát nyertek: 42865 105671.
5000 koronát nyertek: 21360 33467
61811.
2000 koronát nyert: 19942.
1000 koronát nyertek: 622 56956 68465.
500 koronát nyertek: 873 2201 2987
7349 7483 7910 8887 9372 9372 10025
10109 11663 15000 16011 18061 21057
22943 24010 26380 27161 30811 35921
36597 37630 42718 48624 51705 53967
57286 57818 62097 67723 68732 70934
72671 73764 78429 78653 79253 79425
83487 83662 83852 85833 33684 91088
95282 9838 1701272 105681 106675 109016,

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Anyósiáda.** Egyik vidéki újságban olvastuk az itt következő apróhirdetést, amely a világ forgalomban cirkáló anyósviccek között diszhelyre számíthat:

Anyósomat

bérbeadnám, vagy örökáron eladnám, esetleg parcellázva is. Bővebbet B. L. Madarász-utca 345.

Vajjon akadt-e bérlő, vagy vevő?

* **Birkózások a cirkuszban.** A Horváth-féle Colosseum cirkuszban máától kezdve nagyszabású birkozási versenyek lesznek. Az igazgatóság 1000 koronát tűzött ki a három első győztesnek. A versenyekre eddig nyolc atléta jelentkezett, közöttük két magyar: Czaja József és Nagy Sándor, továbbá elött Hackenschmidt, a híres orosz bajnok is. A versenyek szigorúan szabályszerű lefolyását egy kiváló sportemberekből álló zsűri, köztük Lakatos és

Lobermayer tornatanárok is, fogják ellenőrizni A versenyre jelentkeztek még: Jack Jensen néger bajnok, August Schneider Németország bajnoka, Joneszku román mester, M. Georgevics Szerbia bajnoka és Hohenbüglér György bécsi mesterbirkózó. Ma este Csája és Hohenbüglér valamint Hackenschmidt és Nagy Sándor mérkőznek.

* **Tyuklopás.** Frankfurt Sámuelné panaszt emelt a rendőrségen, hogy Magyar-utca 4. sz. a. lakásának udvaráról bezárt ketrecéből 5 darab tyukot és 2 csirkét ismeretlen tettes ellopt. A rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* **Elkapta a cséplőgépet.** Jöhanyák József 9 éves fiai tegnap atyja udvarában egy 4 lóerőre berendezett cséplőgépbe lovat fogott. Hajtás közben ruhája a gép körben forgó rudjában megakadt s az a fiut elrántotta, a gép aljához vágta, úgy, hogy a fiu életveszélyes sérüléseket szenvedett. Az életveszélyesen megérült fiut beszállították a Biharmegyei közorházba.

* **Találtak:** egy női kékításkát egy rikúlt, két sétatálcát, két kalapot, egy női kalapra való structollat. Igazolt tulajdosaik átvehetik a rendőrkapitányi hivatal I. em. 7. sz. szobájában.

* **Borsalino,** Pichler és angol kalapnyári újdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

CZAPFALVI JÓZSEF	
mázoló, épület és butorfestő	
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.	
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.	
Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítek.	
Tisztelettel	
358	Czapfalvi József.

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekl, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframmégőt és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolframmégő* 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

Szíves tudomására hozzuk, hogy Nagyváradon (Nagy Sándor-utca 2. szám alatt) egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő amerikai férfi szabó üzletet nyitottunk. Amennyiben alkalmunk volt az első amerikai szabászati akadémián nyert kitüntető oklevelet megnyerni a modern szabászat minden legújabb vívmányaiból. Pontos kiszolgálásért keszkesdik. Szíves pártfogását kérve tisztelettel:

HÁBER ÉS TÁRSA,
amerikai férfisabók
Nagyvárad.

344

x **A Lloyd kávéház** kényelmes férfi helyiségében augusztus hó 8., 9., 10. és 11-én a következő pompás mozgatóképek lesznek bemutatva: 1. Trieszt. 2. Markotányos nő. 3. Spreenwald. 4. Bórharsnya az indián lovag. 5. Crichs Rihárd az angol komikus. 6. Budapesti rendőrség. 7. Jövő század regénye. 8. Neki hervult zongorista. Belépti díj nincs. Kezdeté

este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein és Örlei* kávéházi tulajdonosok.

Gyermekjátékok, diszmiárak, sport-cikkek, serpentin, konfetti, ajándék és tombola tárgyak, a legtisztább hangú gramofonok és lemezek gyári raktára. A legolesőbb árban szerezhetők be

Gál Ferencz

diszmiáru kereskedésében, Nagyvárad, Rákóczi-ut Bazar épület.

Aki vadászfegyverrel tartja vissza a cselédjét.

Ralótt a cselédje férjére.

Izgalmasan tárgyalják most az egyik szomszédos községben a községi jegyző meggondolatlan cselekedetét, aki kevésbe mult, hogy agyon nem lött egy munkás embert mert az a feleségét, aki nála cselédként szolgált haza akarta a mezei munkához vinni.

A jegyzőhöz hónapokkal ez előtt szegődött be cselédnek Hegyi Istváné. A cselédeskedés azonban nem sokat vitt a konyhára, amiért Hegyiné többször elakart menni a jegyzőtől.

A cseléd férje kerített is neki munkát valamelyik cséplésnél, ahol hétfőn kellett volna elfoglalnia a helyét. Az asszony azonban nem jelent meg a gép mellett, mire a férje a jegyzőhöz ment és kérte, hogy feleségét bocsássa el.

A jegyző azonban hallani sem akart a dolgról, mire az ember követelőzni kezdett. A jegyzőt annyira kihozta békéltetéséből Hegyi magatartása, hogy botot emelt rá és azzal megakarta ütni. Hegyi a jegyző kezét megkapta és a jegyzőt messze dobta magától.

Dulakodásra került a sor amelyben ugylátszik Hegyi volt a gyengébb, mert elfutott és a községbe akart menni segítségért. A jegyző sejtve az ember szándékát lekapta vadászfegyverét és kétszer a futó Hegyi után lött. A lövések nem találtak. Az eset nagy izgalmat keltett az egész községben, ahol a jegyző ellen most feljelentésre készülnek.

TANÜGY.

Iskolai hirdetés. Beiratások a nagyvárad ny. i. magánpolgári iskolába aug. hó 11., 12., 13. és 14-én d. e. 8—11-ig eszközölhetnek Szilágyi Dezső-utca 5. sz. I. em. Jelentkezési bárnely osztályra az előző tanévi bizonyítvánnyal lehet. Vidékiek levélben is jelentkezhetnek, kívánatra felelős elhelyezésről gondoskodás Beiratásdíj 5 kor., könnvtárdíj 1 kor., nyugdíj 30 fillér, tandíj havi 16 kor. Ha e 4 napi beírás kellő számú növendéket hoz össze, szept. 1-én az iskola megnyílik s tekintve, hogy házi tanítóra költ ennyit havonként akárány szülő, a pártolást nemcsak megérdemli, hanem kéri is *Ós Dezső*.

Igazságszolgáltatás.

Halottrabló rendőrkapitány. Kedden este 9 órakor hozta meg a nagykikindai törvényszék ítéletét Vlachovits János rendőrkapitány bűnügyében. Az volt a vád Vlachovits ellen, hogy ő a Joannovits István udvari tanácsost, Dungyerszky Lázár bácskai nábob vejét, aki Nagyikindán átutazóban hirtelen meghalt, kirabolta. Vlachovits hivatalos kiküldetésben került a halotthoz, akinek kékításkájából ki-lopta annak értékpapirjait és azokat értékesítette. A nagykikindai törvényszék Vlachovits Jánost bűnösnek találta abban, hogy jogtalanul jutott hozzá Joannovics István udvari tanácsos értékpapirjaihoz és azokat értékesíteni kísérelte meg. Ezért a törvényszék Vlachovitsot lopás büntetésében bűnösnek mondotta ki és két évi és két havi börtönrre ítélte.

TÁVIRATOK.

Nagy járvány Bártfán.

Bártfa, aug. 10. A Bártfafürdő mellett levő Hosszurét községben járványszerűleg lépett fel a kanyaró és a vörheny. Mindkettő veszedelmes betegség, ha járványszerűleg lép fel. Hosszurétről a két betegséget behurcolták Bártfára is, ahol szintén több megbetegedés és haláleset fordult már elő. Ott is a tejjel és vajjal hurcolták be a parasztasszonyok a betegséget a fürdőbe.

A Bártfán nyaraló közönséget természetesen kínosan lepte meg a járvány kitörése és aki csak teheti, hanyathomlok menekül a fürdőből, amelynek egyik szállodáját már a járvány óta hatóságilag is be kellett zárítani.

Ötvenhétezer kolera-halott.

Pétervár, 1910. augusztus 10. Az orosz kormány kiküldötte Rein tanárt a kolera ellen való küzdelemre. A professor kijelentette, egy ujságírónak, hogy a kolera járvány az idén ötvenhétezer emberéletet követelt, tehát annyit, mint két előző évben együtt. A járvány még sohasem volt olyan veszedelmes, mint az idén. A városokból a falvakba hurcolják, ahol egyáltalán nincs segítség ellene. A parasztok beszögeznek házukat, világga mennek és egyre tovább hurcolják a járványt.

Roosevelt Kinába megy.

Paris, aug. 10. A New York Herald ma reggeli száma jelenti, hogy Roosevelt Tivadar a jövő év elején Kinába megy. Utazásának semmitéle politikai célja nincs, története az, hogy Rooseveltet Londoban Csaitao kínai herceg a tanulmányi bizottság elnöke, meghívta Kinába.

Crippen felesége él?

London, aug. 10. A »Times« azt a hihetetlenül hangzó hírt közli, hogy Dew detektivfelügyelő feleségének a newyork-állambeli Buffalóban történt kijelentése szerint a »szép Elmore«, Crippen dr. meggyilkoltnak hitt felesége még él. Az egész gyilkossági botrányt, csak reklám-

célokból rendezték az asszony szerint. Tekintve, hogy ezt a táviratot a megbízhatóságáról ismert Times adta ki, a hihetetlennek hangzó hirt nem szabad olyan szemmel nézni, mintha valamelyik szenzációkban utazó lap közleménye volna. Nincs is kizárva, hogy Dew detektívfelügyelő, aki a Crippen-ügyben blamáta magát azzal, hogy az orvost és miss Le Nevet futni engedte, most szeretné az egész ügyet szélhámosságnak feltüntetni, amelyen ő már régen átlátott.

Szivenlőtte magát egy hadnagy.

Marosvásárhely, aug. 10. Ma éjszaka a marosvásárhelyi Erzsébet-liget egy padján öngyilkos lett Perczel Tasziló, a 22-ik gyalogezred hadnagya. Szivenlőtte magát, azonnal meghalt. Holttestére csak reggel akadtak rá a járőrök.

Tűz a Dob-utcában.

Budapest, aug. 10. Ma délben tizenkét órakor tűz ütött ki a Dob-utca 55 számú ház tetőzetén. A tűz úgy keletkezett, hogy a kéményből szikrák pattantak ki, amelyek lángot fogtak a zsindelyeken. Szerencsére hamar észrevették a veszedelmet és a tűzoltók fél egy órára el is fojtották teljesen.

Uj üzlet! Uj üzlet!

GÁL FERENCZ

diszmu, játék és sport áruhaza
a legtisztább hangu gramofonok és
lemezek gyári raktára

Nagyvárad, Rákóczi-ut Bazar épület.

Uj üzlet! Uj üzlet!

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti füzdetudósítások.

Budapest, auguszt. 10.

A gabonatözsde.

50 kilogramonkint.

Buza októberre	—	—	9.48
Rozs októberre	—	—	7.10
Zab októberre	—	—	7.22
Tengeri júliusra	—	—	5.90

Irányzat: Lebonyolít, lanyha.

Értéktözsde.

Magyar hitel	—	—	861.—
Osztóhitel	—	—	669.75
4%-os koronajáradék	—	—	91.85
Államvasut	—	—	740.—
Jelzálogbank	—	—	493.—
Leszámitoló bank	—	—	573.—
Hazai Bank	—	—	317.—
Kereskedelmi részv.	—	—	751.—
Rimamurányi	—	—	694.—
Salgótarjáni	—	—	637.—
Közuti vasut	—	—	747.—
Városi villamos	—	—	384.—
Adria	—	—	557.—

Irányzat: Csendes, kevés üzlet.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával
művészikivitelben szájpaddás
nélkül is készít **kitünő** hiru
nevü

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth u. 2.
(Fekete Sással szemben).

Kérdezzük meg a házi orvost!

KRONDORFI

pezségőhöz, berhoz
SAVANYÚVIZ legjobb itali
NYÁLVAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYÍTÁL

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnél
orvosilag ajánlva.

Haszonbérlet.

A nagyváradai I. sz. káptalani nagy-prépostsághoz tartozó görbedi uradalmi birtoknak a kataszteri felmérés szerint 1563 katasztrális holdat tevő, szántó, rét és legelőből álló mezőgazdasági területe, a hozzátartozó tiszti lakással, cseléd-lakásokkal és gazdasági épületekkel 1910 október 1-től 6 évre haszonbérbe adatik.

Zárt ajánlatok 2500 korona bánatpénzzel ellátva 1910 szeptember 1-ig főtisztelendő dr. Karácsonyi János dékánkanonok urhoz adandók be, a vonatkozó haszonbérbeadási feltételek pedig Frankó Endre káptalani főügyész urnál (Nagyvárad, Szaniszló-utca 3.) tekinthetők meg.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

88

És ő jó lányka — tiszta, erkölcsös, jó nevelésű, a férfin csüng, a ki férje leend: egy finom erős ifju legény — közönlünk való — a nép embere — nem afféle halvány elpuhult aristokrata, kicsapongástól, és fondorkodástól kiaszva. Rózsika szereti őt, természetesen, s annyit sem törődik önnel uram, mint én most. Ezért segítém elő elmenekülését — eresztem ki azon az ajtón, mielőtt ön bejött. Mit adna ön, ha megtudhatná, hogy hova ment?

— Egy öt frankost, felelé a gróf egykedvűn, — s tán alig annyit is. Azt hiszi ön, régen rá nem akadtam volna, ha kerestem volna?

— Tudja-e ön, hogy rám nézve az a legkisebb különbséget sem teszi, akár kereste, akár nem. Ő elment, az bizonyos s ön követheti, minél hamarabb, annál jobb.

— Hozzá, haza, Leonie? Köszönöm, inkább itt maradok.

— A mint tetszik. Nekem mindegy. Én végeztem önnel, egyszer mindenkorra.

— És kegyed isten hozzádot mondhat nekem örökre, gyűlölettel kék szemében s rancokkal szép fehér homlokán. Am legyen, Leonie. Mi boldog időket töltöttünk együtt és szomorú vagyok, ha rá gondolok, hogy most haragban kell elválnunk.

— Boldog lett volna ön velem? Nem, nem, hihetem. Hogy hihetném?

— En nem kérem, hogy valamit elhigyen. Itéljen maga, ha visszagondol a multra. A mi engem illet, én mostantól csak a jövőben fogok élni. Azt hiszem, minden embernek át kell esni a megpróbáltatáson. Miért lennék én boldogabb, mint a többiek.

— Ön maga az oka.

— Azért ez nem kevésbé fájdalmasan esik nekem. Nincs több mondani valóm. Kegyed kerülni fog engem, Leonie, könyörületből. Inkább soha ne lássam, mint hogy megváltozva lássam, és éveknél kellend elmulni, mielőtt nyugodt szívvel felkereshetem a helyeket, ahol együtt valánk.

A feje el volt fordulva, de Montarbas a nőkről szerzett tapasztalásból tudta, hogy az engesztelődő szívből néma könyvek folydogálnak.

— Isten vele hát, — folytatá Arnold tört hanganon. Isten vele, de Leonie, ha mi nem fogunk találkozni többé, nem adja ide kezét utóljára?

A nő engedett e kívánságnak s a leggyöngédebb tekintettel fordult feléje könybe lábát szemmel, mialatt Montarbas ajkához emelé kezét.

— Leonie!

— Arnold!

Aztán Leonie elkapta kezét és az ajtóra mutatott, oly mozdulattal, mely annyival párancsolóbb volt, minthogy már majd a férfi karjába esett, hogy magát a keblén kisírja.

— Ez hamis egy tréfa volt, — gondolá Montarbas, mialatt a lépcsőn lefelé sietett és szerencsét kívánt magának ügyes cselvágásához. — De correcte vívtam és jól kiálltam a küzdelmet.

(Folyt. köv.)

Dr. VUOSKIOS GYULA.

VASUTI MENETREND.

ÉRVÉNYES MAJUS 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Tvsz.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
	7 00			2 00			9 35	Ind. Budapest k. p. u.	4 50	7 20				6 40	
	9 35	11 31		4 33		9 27	11 41	Bpest ny. p. u.			7 30		1 50		9 55
5 13	11 28	2 06		5 57	1 35	12 25	12 16	Szolnok	12 46	3 44	5 39		11 38	3 49	7 22
5 27		2 18		1 60	12 07	12 41		Püspökladány	5 06	12 54	3 44	10 20	9 52	12 48	5 41
5 43	11 49	2 33		6 17	2 07	12 55		Báránd	4 50	12 41		10 01		12 37	
6 07	12 04	2 52		6 32	2 29	1 16	1 53	Sáp	4 29	12 25			9 38	9 33	12 23
6 21		3 5			2 43	1 29		Berettyóújfalú	3 59	12 05	3 00		8 56	9 19	12 05
6 34	12 20	3 17			2 57	1 42		Mezőpeterd	3 31	11 51			8 35		11 52
6 41								Mezőkeresztes	3 16	11 39			8 17		11 41
6 51		3 30			3 11	1 53		Ártánd	2 47			8 07			
7 00	12 33	3 38			3 21	2 54	2 26	Bors	2 37	11 26		7 54		11 30	
7 11	12 42	3 48		7 09	3 33	2 15	2 35	Biharpüspöki	2 20	11 19	2 27	7 43	8 48	11 23	
	12 54	4 10	6 30	7 14		2 53	2 42	Érk. Nagyvárad	2 15	11 09	2 16	7 28	8 41	11 14	4 24
	1 01	4 17	6 39			3 00		Ind. Nagyvárad	8 30	10 34	1 52	7 07	8 34	10 53	4 14
	1 10	4 27	6 51			3 07		Várad-Velence	8 22	10 27	1 45	7 01		10 47	
	1 20	4 38	7 05					Függyvásárhely	2 09	10 18		6 51		10 38	
	1 28	4 47	7 16	7 42		3 29	3 14	Szakadát	7 43	10 00	1 25	6 38	8 10	10 27	
	1 35		7 25					Mezőtelek	7 31			6 21			3 31
	1 41		7 33					Czéczeke	7 24			6 14		10 09	
	1 47	5 02	7 59	7 55		3 45	3 29	Élesd	7 17	9 44	1 12	6 09	7 58	10 04	3 38
	1 52	5 06	2 05			3 50		Étesd megálló	7 10	9 38		6 03		9 59	
	2 00		8 15			4 09	3 52	Rikod	7 00			5 56			
	2 12	5 25	8 30					Rév	6 50	9 25	12 58	5 47	7 46	9 47	3 26
	2 16							Rév megálló	6 39			5 41			
	2 22	5 33	8 38			4 17		Zichy barlang	6 33	9 16		5 36		9 39	
	2 27	5 38	8 43					Vársonkolyos	6 27	9 13		5 31			
	2 37	5 49	8 55			4 31		Brátka	6 15	9 04		5 21		9 28	
	2 45	5 57	9 04			4 39		Jádvölgy	5 38	8 53		5 12		9 20	
	2 55	6 08	9 17	8 48		4 50		Bucsa	5 26	8 48		5 03		9 13	2 34
	3 06		9 30					Feketető	5 13			4 50			
	3 24	6 30	9 49	9 03		5 12	4 44	Csucsá	5 04	8 33	12 44	4 43	7 07	8 58	2 39
	5 20	8 27	12 28	10 30		7 18	6 26	Érk. Kolozsvár	1 30	6 04	10 31		5 21	6 49	1 06

Nagyvárad—Vaskőh.

Vésető—Kötegyán—Hollód.

Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Vsz.
2 50	4 30	Ind. Nagyvárad		Érk.
3 03	4 41	Várad-Velence		
3 17	4 56	Rontó		
3 31	5 05	Félicsüdő		
3 48	5 21	Kardó		
4 31	5 58	Nyárló		
4 45	6 11	Magyaryepes		
5 03	6 23	Tasádfő		
5 37	6 38	Drágcsőke		
5 46	6 50	Magyarséke		
6 47	7 13	Duscsd		
7 01	7 56	Szombatság-Rogoz		
7 20	8 10	Hollód		
7 28	8 17	Gyanta		
7 42	8 31	Fekete Kápolna		
7 51	8 39	Sólyom		
8 07	8 49	Belényesörvényes		
8 13	8 56	Borz		
8 27	9 11	Belényesujlak		
8 41	9 25	Sonkolyos		
9 08	9 41	Fenes		
9 19	9 54	Belényes		
9 35	10 07	Dragonyesd		
9 49	10 21	Szudrics		
10 08	10 34	Riecy		
10 24	10 49	Lunka-Rózlánya		
		Vaskőh-Barest		Ind.

Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Vv.
6 18	5 10	Ind. Vésető		Érk.
6 36	5 28	Okány		
6 52	5 43	Gyanta		
7 01	5 52	Sarkadkeresztúr		
7 15	6 07	Méhkerék		
7 23	6 14	Kötegyán	Érk.	ind.
8 01	6 56	Kötegyán	ind.	Érk.
8 14	7 11	Pósa		
8 33	7 26	Illye		
8 47	7 41	Csegőd		
8 57	7 51	Erdőgyarak		
9 06	8 01	Árpád		
9 21	8 27	Feketebátor		
9 35	8 42	Feketető		
10 00	9 17	Tenke		
10 20	9 36	Rippa		
10 32	9 53	Mocsár-Gyanta		
10 42	10 11	Hollód	Érk.	ind.

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.	Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	Ind. Szombatság-Rogoz		Érk.
9 59	7 18	Nánhegyes		ind.
10 09	8 29	Dobrest		ind.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Nagyvárad—Gyoma.

Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Mv.	Szv.	Szv.
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	Ind. Nagyvárad	Érk.	8 28	9 40	12 05	3 10	4 00
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 59	Ossi	ind.	8 14	9 29	11 52	2 57	3 49
6 29	8 33	10 48	1 48	5 15	8 32	Less		7 54	9 12	11 30	2 35	3 33
6 44	8 44	10 56	2 00	5 25	8 45	Gyapju		7 40		11 14	2 20	3 22
	9 13		2 31	5 34	8 45	Csétfa		7 30	8 54	11 03	2 10	3 15
	9 20		2 39	5 41	8 56	Pusztaradvány		7 17		10 38	1 47	
7 08	9 27	11 16	2 51	6 02	9 24	Madarász		7 09		10 30	1 40	
	9 40		3 07	6 09	9 38	Nagyszalonta		7 02	8 31	10 22	1 33	2 51
7 28	9 59	11 44	3 27	6 24	9 38	Pusztabarmód		6 55		10 05	1 16	
7 39	10 11	11 53	3 40	6 33	10 05	Kötegyán		6 41	7 54	9 52	1 04	2 32
7 47	10 23	12 02	3 53	6 42	10 17	Sarkad		6 27	7 41	9 23	12 44	2 22
	10 27	12 05	3 58	6 45	10 27	József szanatórium		6 14		9 15	12 30	2 12
7 58	10 39	12 18	4 12	6 57	10 37	Gyulai városerdő		6 01	7 26	9 10	12 25	2 08
	10 51		4 27	7 07	10 49	Gyula		5 55	7 18	8 56	12 14	2 01
8 17	11 04	12 37	4 42	7 18	11 11	Biczere		5 42	7 06	8 36	11 58	1 48
	12 12	3 29	6 54	9 06	11 23	Érk. Békéscsaba	ind.	5 30	6 58	8 18	11 43	1 38
10 45	2 43	4 22	9 11	11 01	7 40	Érk. Arad	ind.	5 18		6 48	11 25	4 16
						Érk. Szeged-Rökus	ind.	5 06		6 36	11 13	4 04

Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Vv.
6 19	1 43	Ind. Nagyvárad		Érk.
6 38	2 02	Ossi		
6 51	2 18	Uj Palota		
7 05	2 30	Gyires		
7 19	2 43	Vize-Gyán		
7 25	2 50	Körösszeg		
7 37	3 00	Nagy-Hársány		
7 57	3 19	Sza-ál		
8 14	3 35	Nagy-Tóti		
8 26	3 47	Komádi		
8 44	4 04	Iráz		
9 17	4 32	Köt		
9 42	5 01	Vés-tő		
10 25	5 41	Szeghalom		
10 41	5 56	Körösladány		
10 52	6 13	Kéthalom		
11 32	6 53	Déaványa		
12 09	7 30	Óz-dmájor		
12 23	7 43	Érk. Gyoma	ind.	

Szekelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Püspökladány—Szeghalom.

Vv.	Szv.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Szv.	Vv.
10 00	2 27	6 40	Ind. Szekelyhid		Érk.	6 52
10 22	2 48	7 01	Asszonyvásár			7 18
10 50	3 09	7 22	A átkeresztúr			7 34
11 04	3 22	7 35	Vedresábrány			7 55
11 15	3 32	7 45	Monos-Petri			8 22
12 08	3 57	8 04	Margitta			8 56
12 22	4 10	8 17	Felsőábrány			9 09
12 31	4 20	8 27	Széttalló			9 36
12 48	4 29	8 37	Szoldobágy			9 55
12 56	4 42	8 50	Bályok			10 14
11 18	5 04	9 12	Széplak			10 30
11 32	5 22	9 30	Markaszkék			10 48
1 43	5 39	9 46	Ipp-Zoványfürdő			11 06
2 07	5 51	10 00	Szilágysomlyó			11 24
2 31	6 14	10 23	Érk. Szilágysomlyó	ind.		11 42

A
„TISZÁNTUL“-ra
 előfizethetni
 mindennap.

TÁTRAI ÉS TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárműket és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Moskovits Farkas és Tsa
 cipő- és csizmagyár
 részvénytársaság Nagyvárad.

I. Flók:
 Gyár-épület, Kossuth-utca 5. sz.

II. Flók:
 Rákóczi-ut, Bazár-épület.

Ajánlja helybeli gyártmányait a legjobb anyagból és legszebb kivitelben szabott gyári
 :: árak mellett. ::

Biztos, gyors, ártalmatlan hatásos szépitőszert egyedül a Lédig-féle alabastrom arc-crème
 1 tégely 1 korona, alabastrom szappan 1 drb 80 fillér. Kiválóan alka mas szeplő, májfolt és arcfehérítésre.

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o
LÉDIG ÁRPÁD arany kereszt gyógyszer-tára,
 Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
 216

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
 hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat és izletes ételeket

olesó pénzért kaphat. Ha lehet, ne menjen egyedül, hanem családjával és barátjaival, hogy a kellemes szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás. Társas ebédek, vacsorák és abonensek polgári árban lesznek kiszolgálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szaloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Állami felügyelet alatt álló

Nagyváradai Középiskolai Internátus

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére. Egyenkinti tanítás nevelőtanárok vezetése és ellenőrzése mellett.

Szigoru korrepetálás és naponkénti hallgatás a feladott leckékből.

Az ellátás, tan- és nevelés díja egy tanévre 800 korona.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik közel a tanintézethez. — Izraelita növendékek kívánatra szigoruan rituális ellátásban is részesülnek. — Bő tájékoztatást kívánatra küld az intézet tulajdonosa és igazgatója, kivel értekezni lehet naponként 9—12-ig.

Nagyvárad, június hó 18.

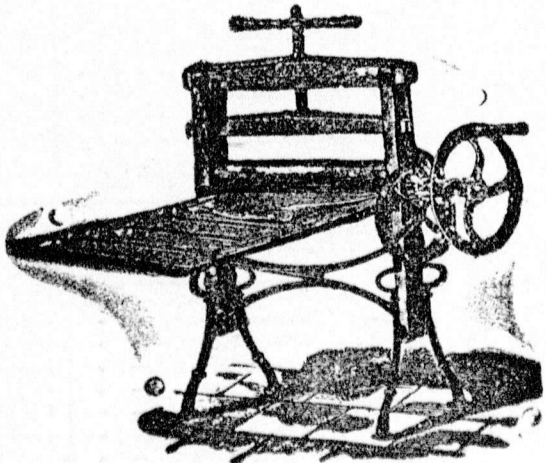
356

Dénes Pál,

Tisza Kálmán-tér 9. sz.

intézettulajdonos és igazgató.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
 Kézi hajtásu „Jégkészítő-gép“ **NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.**
 állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

Jégszekrények legujabb szerkezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

